

שיר השירים (29)

תורה שכל העוסק בה זוכה לעשות כתר להקב"ה
ולהתחבר אליו בקדושה כיום מתן תורה
הגדה של פסח "שירת דוד"

בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמִינַת לְבָבוֹ (ג.יג.)
התנא אומר במשנה (תענית פ"ג מ"ח): "בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ
וּבְיוֹם שְׂמִינַת לְבָבוֹ", זה מתן תורה. בהקשר לכך סיפר רבי
שלום שבדרון זצ"ל מעשה אודות רבי משה לנדינסקי
זצ"ל, אשר כיוון כראש הישיבה בזמן החפץ חיים. רבי
משה היה גאון עולם, אמרו שביום אחד הוא לומד
שמונים סימנים בשולחן ערוך. היה בחור ששימש אותו
וישן איתו בחדרו. לילה אחד מגיע רבי משה באמצע
הלילה, מעיר את הבחור ואומר לו: אל תשכח מחר
בבוקר לקנות לי לחמניה טריה. הבחור נבהל עד מאוד.
מי יודע מה קרה לראש הישיבה. מה לו גאון עולם
כמותו, וללחמניה טריה? מרוב בהלה לא ישן כל
הלילה.

למחרת מיהר הבחור ללכת אל החפץ חיים, ולספר את
הסיפור המוזר, כדי שיבדוק מה קרה לראש הישיבה,
החפץ חיים התפלא מאוד ואמר לבחור כי למיטב
ידיעתו, נשמע רבי משה בסדר גמור, אבל הוא יבדוק את
הענין. לאחר התפילה ניגש החפץ חיים לרבי משה והחל
לדבר איתו בלימוד. הכל נשמע תקין. אמנם אין זה ראיה
עדיין, כי הצדיקים הללו, גם אם הם שוכחים את עניני
העולם, הרי את הלימוד אין הם שוכחים. החל החפץ
חיים לדבר איתו בעניני דעלמא, והוא שומע שהכל
בסדר. או אז, שאל את ראש הישיבה: הבחור שישן
אתכם בחדר, סיפר לי שביקשתם שיקנה לכם לחמניה,
הרי היום לא ראש חודש ולא שבת, ומה פשר הבקשה
הזאת? אומר לו רבי משה: אצלי זה יום טוב. גמרתי
בפעם הארבע מאות את הש"ס ולכן, לכבוד הסיום,
בקשתי לחמניה טריה.

הגדה של פסח "יחי ראובן"

שָׁכַר בְּצִנְיָעוֹת: בָּנִים כְּהִנָּם גְּדוּלִים
הִנֵּךְ יִפְהַר רְעִינִי הִנֵּךְ יִפְהַר עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ שְׁעָרָךְ
פְּעָדָר הַעֲזִים שְׁנָלְשׁוּ מִהָרָה גִּלְעָד. (ד.א.)
אמר רב ששת: שיער באשה ערוה, שנאמר: "שְׁעָרָךְ
כְּעֹדֵר הָעִזִּים", מפסוק זה למדו בגמרא (ברכות
כד.) ששיער באשה ערוה, שהרי הכתוב משבחה ביופיו,
והצמח היא קישור השיער שלא ייצא מחוץ לכיסויו,
כפי שביאר רש"י. אך הנה זה פלא: הרוקח כתב שפסוק
זה רומז לכהן גדול ביום הכיפורים. בדרך זו: "הִנֵּךְ",
אותיות 'כהן', 'לְצִמְתָּךְ', הוא יום הצום, ולכאורה: איך

על משפכי בלילות בקשתי את שְׁאֵהָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי
וְלֹא מִצְאָתִי: אֶקוּמָה נָא וְאֶסֹבְכָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים
וּבְרַחֲבוֹת אֲבַקֶּשָׁה אֶת שְׁאֵהָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא
מִצְאָתִי: מִצְאוֹנִי הַשְׁמָרִים הַסְבִּכִים בְּעִיר אֶת שְׁאֵהָה
נִפְשִׁי רְאִיתָם: כִּמְעַט שְׁעָבְרָתִי מִהֶם עַד שֶׁמִּצְאָתִי אֶת
שְׁאֵהָה נִפְשִׁי אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ. (ג.א-ד)
הרבי בונים מפשיסחא זצ"ל באר את הפסוק כך: "עַל
מִשְׁכְּבִי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׁאֵהָה נִפְשִׁי", האדם
מטבעו רוצה לישון שינה מתוקה וכך להגיע להשגת
הבורא יתברך. אזי ודאי "בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְאָתִי", לא זו
הדרך. ואם "אֶקוּמָה נָא" ואעסוק בתורה בלילות,
ובימים: "וְאֶסֹבְכָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת", לרדוף
אחר הפרנסה, גם אז "בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצְאָתִי". רק כאשר
"כִּמְעַט שְׁעָבְרָתִי מִהֶם", זנחתי כל עניני העולם הזה
והבליתי ועסקתי ביום ובלילה בתורה ובעבודת ה', רק אז
"שֶׁמִּצְאָתִי אֶת שְׁאֵהָה נִפְשִׁי", ואז "אֲחֻזְתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ"
הגדה של פסח "ומתוך האור"

צִאֲיָה וְרִאֲיָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלָּךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה
לֹא אָמוּ בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמִינַת לְבָבוֹ (ג.יא.)
"בְּנוֹת צִיּוֹן", אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה.
ונקרא שמם "בנות" בלשון נקבה, לפי שהנקבה מביאה
תולדות לעולם, ואף הם פרים ורבים בתלמודם
ומוציאים לאור עולם עוד ועוד חידושי תורה. ואמר
שלמה המלך לאותם תלמידי חכמים "צִאֲיָה וְרִאֲיָה
בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלָּךְ שְׁלָמָה", צאו וראו את הכבוד והגדולה
שאתם מנחילים למלך שהשלום שלו על ידי לימוד
התורה שלכם.

"בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה לֹא אָמוּ", ראו איזו עטרה נפלאה
מניחים אותה על ראש השכינה בשעה שהנכם עוסקים
בתורה, כי אין להקב"ה נחת רוח ושמחה בעולמו יותר
מתלמוד התורה שהנכם עוסקים בה.

"בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ וּבְיוֹם שְׂמִינַת לְבָבוֹ", באותה שעה זוכר ה'
יתברך את "יוֹם חֲתָנָתוֹ", זהו היום הגדול של מעמד הר
סיני שבו הקב"ה וכנסת ישראל נישאו בקשר של קיימא
על ידי התורה הקדושה וכולם כאחד ענו ואמרו "כל
אשר דיבר ה' נעשה ונשמע". וכשם שבאותו מעמד
נשגב זכו ישראל להניח כתר למלכו של עולם, כך גם
בכל יום ויום כשהם עוסקים בתורה הקדושה הם זוכים
להעלות את השכינה הקדושה ולהניח עטרה בראשה.
וזה שכתוב (שמות יט.א): "בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינִי",
ואמרו דורשי רשומות שעל האדם לחוש ולהרגיש
כאילו היום ממש הגיע הוא לקבל את התורה מחדש,
בבחינת, בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. וכל הזוכה
לקבל בכל יום את התורה כחדשה, נעשית היא לו כתר

קשור הכהן הגדול לפסוק זה? אלא ביאר הגאון בעל "חתם סופר", בגמרא (יומא מז.), מסופר על קמחית, שהיו לה שבע בנים וכולם שימשו בכהונה גדולה בחייה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? אמרה להם: מעולם לא ראו קורות ביתי קלעי שערי. ועל כן, כאשר הכתוב משבח את כנסת ישראל ששערה מכוסה מבעד לצמחה, רמז לנו מהו שכרה. שתזכה לכהנים על כלל ישראל ביום הדין.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

כשלומדים יחד לא שוכחים

שְׁנֵי קְצֵדֵר הַקְּצִיבוֹת שְׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת וְשְׁפָלָה אֵין בָּהֶם. (ד.ב.)

אומרים על כך בשמו של הגאון חיים מוואלוז'ין: ידוע הצלחת התלמידי חכם בלימוד התורה, היא על ידי כח הזכרון, וזה בא ממה שלומדים תורה ברבים, או לפחות בזוגות, כמו שנאמר (מלאכי ג.טז): "אז נדברו יראי ה' איש את רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתוב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו", ואמרו חז"ל (סנהדרין צט.): רבי יהושע אומר: כל הלומד תורה ומשכחה, דומה לאשה שיולדת וקוברת. והנה הצדיקים זנים את כל העולם בזכותם, כמאמר חז"ל (תענית כד.): כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני. והרי הם כמו השינים הלוטסות את המאכלים, ומכוחם ניזון כל הגוף. מעתה, זהו ביאור הפסוק שלפנינו: "שְׁנֵי", הם התלמידי חכמים. "קְצֵדֵר הַקְּצִיבוֹת", כשהם עוסקים בתורה עדרים עדרים, או אפילו רק "שְׁפָלָם מִתְּאִימוֹת", שלומדים זוג זוג בחברותא, אז "וְשְׁפָלָה אֵין בָּהֶם", לא ישכחו את תלמודם ולא יהיו כמולידים וקוברים.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

פְּחוּט הַשְּׁנֵי שְׁפָתַיָּךְ וּמִדְּבָרֶיךָ נֶאֱנָה. (ד.ג.)

הדיבור והסגנון הם בחינה מחוה האדם. בדברי פיו של רבי שלום שבדרון זצ"ל, ניתן להבחין כי יש בו את העדינות המיוחדת, שלצערנו אין לכל נואמים ומרצים. ומי לא יודע כי "הלשון קולמוס הלב" שמעתי פעם מהרבי שלום שבדרון זצ"ל שאמר דבר שהוא פלאי פלאים, על הפסוק: "פְּחוּט הַשְּׁנֵי שְׁפָתַיָּךְ וּמִדְּבָרֶיךָ נֶאֱנָה", ולו היה נאה לאמרו. מה היה חוט השני? כאשר שלחו את השעיר למדבר, אם החוט היה מלבין, ידעו כי התכפרו לעם ישראל עוונותיהם ואם חלילה לא, ידעו כי החטאים עדיין בקרבם. נמצינו למדים כי חוט השני היה מספר על הפנמיות של היהודים, האם זכו לכפרה או לא, האם הינם נקיים מחטא או לא. ניגן רבי שלום: "פְּחוּט הַשְּׁנֵי שְׁפָתַיָּךְ" השפתיים של הדרשן הן כחוט השני. כשם שחוט השני היה מגלה על פנימיותם של ישראל כך שפתי הדרשן, השפה שהוא מדבר והבטויים בהם הוא משתמש, מגלים על פנימיותו הנקיה, "וּמִדְּבָרֶיךָ נֶאֱנָה", הדיבור שלך נאה.

הגדה של פסח "יחי ראובן"

הלכה: חשיבות נתינת צדקה: כתב השו"ע (יו"ד סי' רמ"ט סי"ד) טוב ליתן פרוטה לעני קודם כל תפילה. ופסקי תשובות (אות טז) כתב: כאן המקום לציין מה שכתב ברכי יוסף (סי' רמ"ז ס"א), שיש ליזהר לקיים מצות צדקה בכל יום כפי השגת ידו, שעל ידי זה הוא מייחד השם הנכבד. ומקור הדבר בזוהר הקדוש. וכן תיקנו כמה מגדולי הדורות, וכפי שהאריך החפץ חיים בענין זה בספרו "אהבת חסד". איתא בירושלמי (מגילה פ"ד ה"א) שעזרא התקין לישראל שיהיו אופין פת בערבי שבתות שתהה פרוסה מצויה לעני. ונהגו מימי קדם ליתן צדקה בכל ערב שבת, לכל הפחות פרוטה אחת. ומנהג ישראל קדושים שהנשים נותנות לצדקה קודם הדלקת הנרות.

"פסקים ותשובות" יו"ד

פתגם: אל תהיה מתוק מדבש על מנת שלא יבלעוך

ספר "שמחה"

חקירה: תפילין צריכין גוף נקי: החינוך (תכא ד"ה ומה שאמרו תפילין) כתב שהוא רק לענין שלא יפיח בהם, אך לא שיהיה נקי מעבירות ומטומאה. אמנם המאירי (שבת מט. ד"ה תפילין) כתב שצריך להיות נקי גם מעבירות ומהרהורים רעים.

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מנהג סדום: הגאון רבי אברהם טורקד רבה של זאברמיל, נודע בצדקתו יושרו ואומץ לבו, ומימיו לא נשא פני איש בדין. פעם אחת נתבע לפניו לדין אחד מנכבדי הקהל, ויצא חייב בדין. התמרמר הלה על הרב ובצאתו טרק את הדלת, אחר כך שירתט עליה את הפסוק "האחד בא לגור וישפוט שפוט". הגיב על כך רבי אברהם ואמר: לכאורה יש מקום לתמוה על אנשי סדום. שבכלל העלו טענה כזאת: האחד בא לגור וישפוט שפוט? הלא זהו דרכה של סדום לעוות ולסלף כל משפט ודין, ומטבע הדברים הוא שהאחד יבוא לגור בה ומיד ישפוט שפוט! אך לאמיתו של דבר לא ערערו על עצם היותו שופט, אלא על כך שהוא מוציא משפט צדק, ודבר זה לא יכירנו מקומו בסדום.

ספר "חור וחלק"

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוויירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, רבקה בת ליה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרסין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. זרע של קיימא לבנה מלכה בת עיזא וליאור עמיחי מורכי בן ג'ייל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ילי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים, משה בן פרוטונה מזל

